THESES JURIS PUBLICI,
Oppoſitæ
Diſſertationi Anonymi Autoris,
DE

OFFICIO DIRECTORUM ET DUCUM CIRCULARIUM IN EXECUTIONE SENTENTIARUM,

BIBLIOTECA ROMA

QVAS
RECTORE MAGNIFICENTISSIMO,
SERENISSIMO PRINCIPE AC DOMINO,
DOMINO
FRIDERICO WILHELMO,
ELECTORATUS BRANDENBURGENSIS HEREDE
&c. &c.
PRÆSIDE
DN. CHRISTIANO THOMASIO, JCTO,
CONSILIAR. ELECTOR. BRANDENBURGIC. ET PROF. PUBL.
PUBLICO ERUDITORUM EXAMINI SUBMITTIT
JACOBUS FRIDERICUS LUDOVICI,
POMERANUS, L. L. STUDIOSUS.
D. XXIV. NOVEMBR. ANN. MDCXCVII.
H. L. Q. C.

[5]

HALÆ, RECUSÆ LITERIS SALFELDIANIS. 1723.

Digitized by Google

Digitized by Google

B. C. D.

THESES JURIS PUBLICI,

oppoſitæ

Diſſertationi Anonymi Autoris,

De

Officio Directorum & Ducum Circularium in Executione Sententiarum.

PROOEMIUM.

NOn eſt animus, agere ex merito de Officio Directorum & Ducum Circularium in Executione Sententiarum. Ad id enim pro re nata, & iis, quæ jam in ipſis rerum argumentis obtinent, & juſſus publicis, & ſubſidia plura, & elaboratio requireretur multo exactior, & ingenium majori eruditione præditum, quod utique Sapientioribus relinquimus. Saltem intentio eſt, examinare theſibus brevibus & ſtrictim, diſſertationem Anonymi de illa materia non ita pridem publicatam, in qua, quamvis Autor ubique fere affectet ſingularem modeſtiam, atque præ ſe ferat mentem, ab omnibus partibus vacuam; cuilibet tamen putamus facile appariturum eſſe, eum revera id egiſſe, ut Officium Directorum & Ducum Circularium in

Digitized by Google

executione Sententiarum omnibus modis deprimeret. Id vero Autorem fruſtra feciſſe, ſi obtinuerimus, nobis ſufficiet. Veneramur ſubmiſſiſſima reverentia invictiſſimum Imperatorem, ſed veneramur etiam veritatem & Leges publicas, ut potiſſimum vinculum inter caput & membra. Serio confidimus, Auguſtiſſimum Imperii caput præter alias, easque eximias, etiam illa virtute eſſe præditum, ut non ægre laturum ſit ſtudium veritatis. Multæ ſunt conjecturæ, quæ nobis firmiter perſuadent, dictum Diſſertationis Autorem, qui nec injuria, nec beneficio nobis cognitus eſt, quicquid ſcripſit, privata ſcripſiſſe autoritate. Parem licentiam nobis poſtulamus, qui & inſuper libertate Academica ſumus muniti. Sequemur vero preſſo pede ipſos Autoris paragraphos. Faxit Deus feliciter.

PARAGRAPHI AUTORIS.

§. I. Cauſa impulſiva ſcribendi hanc Diſſertationem.

Theſ. 1.

VEram cauſam ſcribendi Autor evidenter diſſimulat, quam, ſimul cum noſtra intentione, jam expoſuit prooemium.

§. II. De Origine Judiciorum.

§. III. De Executionum Judicialium neceſſitate.

§. IV. Poteſtatem exequendi cum facultate judicandi regulariter conjunctam eſſe.

Theſ. 2.

Digitized by Google

Th. 2. Quæ his tribus §. §. diſſerit Autor, vel ideo a ſcopo & ſtatu controverſiæ aliena ſunt, quod forma Imperii Romano-Germanici non pertineat ad regulam, ſed ad exceptiones regulæ.

Th. 3. Eſto: *rationem humanam uſu & neceſſitate exigente, cum Dominiorum diviſione introduxiſſe judicia.* Eſto: *facultatem promiſcuam juxta leges judicandi ſingulis abdicandam, uni perſonæ, aut Collegio, omnium loco committendam fuiſſe.* Pertinent hæc ad regulam.

Th. 4. Eſto: *judicandi facultatem campanam ſine piſtillo repræſentare, niſi cum facultate exequendi conjuncta ſit.* Eſto: *Sententiam, etiam iniquam, a judice latam, pro ſervando judiciorum honore, placidis potius repræſentationibus, quam violentis remediis impugnandam eſſe.* Pertinent hæc ad regulam.

Th. 5. Eſto: *quod in ſupremis judiciis illi, cui judicandi facultas data eſt, non poſſit non ſimul poteſtas exequendi conceſſa intelligi, & quod hanc poſteriorem ſuccedaneam affectare nequeat, cui illa antecedens non competat.* Pertinent & hæc ad regulam.

Th. 6. Jam ab aliis, & a nobis alibi, evictum eſt, formam Imperii Romano-Germanici non eſſe regularem, ſed vel, ſecundum plerosque alios, mixtam; vel ſecundum nos, irregularem.

Th. 7. Utram ſententiam eligas, id in confeſſo eſt, jura Imperatoris & Statuum, atque ſic etiam Jura Directorum & Ducum Circularium, non ex regulis Politicis formarum regularium, aut ſimplicium deducenda eſſe, ſed ex ſtatu ipſo Imperii & Legibus ejusdem fundamentalibus. (Neque adeo ad merum Jus Naturæ aut Gentium, hic commode reſpici poteſt. Quod hic obiter notare liceat.)

Th. 8. Convenienter ad rem præſentem ipſe Autor in fine §. IV. *aliarum gentium mores in jure dicendo hic intactos relinquit.* Nam nihil illi mores ad rem præſentem.

Digitized by Google

Th. 9. Quæ ſubjungit: *In Imperii Romano-Germanici judiciis ſupremis & eorum ſententiis exequendis Directores, ac Duces Circulorum, ad requiſitionem judicis & Partis in ſubſidium concurrere*, obſcure & ambigue dicta ſunt. Diſcutiemus ad §. VI. ſeqq.

Th. 10. Quod porro addit: *In Judicium ſubalternorum ſententiis Directores, vel Duces Circulorum, partes ſuas ad earum executionem non facile adhibere, niſi etiam per Judicia ſuprema ipſis facultas exequendi committatur*, huc non pertinet, cum quæſtio primaria ſit de poteſtate Directorum & Ducum, in executione ſententiarum, a judiciis Imperii ſupremis latarum.

Th. 11. Non obſervat officium boni Diſputatoris, qui non ſollicite format ſtatum controverſiæ. Plane id neglexit Autor, atque multa hic monenda ſtudio omiſit.

Th. 12. Nam ad rite formandum Controverſiæ ſtatum neque hoc ſufficiebat, obſervare, ſermonem eſſe de ſententiis judiciorum ſupremorum; ſed conduxiſſet utique, diſtinguere inter ſententias Cameræ & ſententias judicii Aulici. Majorem enim de his, quam de illis, conquerendi cauſam Statibus Circulorum ſubinde eſſe ſuppeditatam, vel ſcripta in cauſa Donawertenſi, & partim a Londorpio collecta, docere poterunt.

Th. 13. Quin & multo ſpecialius videbatur Autori Diſſertationis reſtringenda quæſtio, quam olim in cauſa Donawertenſi ventilabatur. Ibi quærebatur in genere, an ſententiæ judicii Aulici poſſint per alios, quam Circuli Directores, aut Duces, executioni mandari. Minima circumſtantia variat jus. Quid? ſi jam quæratur: Utrum ſententia judicii Aulici altera parte nondum audita lata, imo nec rite, & nec ante executionem publicata, poſſit in præjudicium Ducum & Directorum Circuli, ab aliis executioni dari? Utrum circumſtantiæ iſtæ Autori fuere incognitæ? Non videtur.

Th. 14. Sunt & cauſæ levioris momenti, a rebus magni momenti ſequeſtrandæ. Ad has pertinet, ubi v. c. de ſucceſſione in feudum regium agitur, & adeo jura membri alicujus potentis in Circulo, ac ſic ſuperioritas, Majeſtati analoga, in controverſiam

Digitized by Google

ſiam venit. Neque enim vitio vertendum eſt Directoribus & Ducibus Circuli, ſi in talibus negotiis majorem curam adhibeant in defendendis Juribus ſuis, quam in rebus levioris momenti. Reliqua ſuis locis monebimus.

§. V. Sacræ Cæſareæ Majeſtati æque exequendi, ac judicandi, poteſtas competit.

Th. 15. Unde & hic §. a ſcopo alienus eſt. Neque enim de *re* & radice juris exequendi hic agitur, ſed de *modo*, ac utrum ſalvis Imperii Legibus, & quidem in re ardua, ac in qua Proceſſus & ſententia Judicii Aulici evidentium & inſanabilium Nullitatum accuſatur, executio alii, quam Directori, aut Duci Circuli, mandari poſſit?

Th. 16. Sunt tamen hic & alia multa monenda. Nemo S. Cæſareæ Majeſtati jus judicandi & exequendi ſecundum Imperii Leges, in controverſiam vocavit, ſed exinde tamen non ſtatim ſequitur, quod idem Imperatori *jure Majeſtatis competat.*

Th. 17. Habet haud dubie Sacra Cæſarea Majeſtatis titulum Majeſtatis, & ex Legibus multas præeminentias titulo huic junctas. Sed vera Majeſtas ſummam poteſtatem, & ſic plus involvit, quam omnes eminentiæ ordinis, aut dignitatis. Et ſolet forte ex ea ratione S. C. Majeſtatis ſubinde, quando in literis ad eminentiores Imperii Status ſui ipſius mentionem facit, loco majeſtatis terminum honoris Cæſarei & exiſtimationis (Käyſerl. Ehr und Reputation) adhibere.

Th. 18. Majeſtas in Rep. non ſolum ſuperiorem non admittit, ſed nec parem. At in Imperio & ejus Comitiis, quamvis ſolius Imperatoris votum æquipolleat votis Statuum conjunctim ſumtis, non tamen iſtis præponderat. Sed nec acceſſione ſua votis diſſentientibus Statuum majus pondus ſecundum Leges Imperii addere poteſt.

Th. 19. Qui ſic colligit: *Supremi judicis officium integrum Imperatori in Imperio jure Majeſtatis competere: hoc enim eſſe, quod ejus Majeſtate ſalva ipſi adimi nequeat*, oſtendit ſe parum aptum eſſe

eſſe, ad jura Imperatoriæ Majeſtatis aſſerenda, aut jura Statuum impugnanda. Clamabunt enim Logici: hoc eſſe petitionem principii, & probationem ejusdem per idem.

Th. 20. Poteſt Imperator jus aliquod habere *integrum*, etſi non integre. Qui ædes communes habent, ſinguli jus ſuum habent integrum, etſi non integre.

Th. 21. Quodſi hæc diſtinctio paululum ſubtilior eſſe videatur, perſpicuior erit obſervatio, non confundendum eſſe jus integrum, cum jure abſoluto. Integritas juris Imperatori competentis nil oberit Directoribus, aut Ducibus Circuli, ſed obeſſet forte, ſi idem eſſet a pactis, & legibus Imperii, abſolutum.

Th. 22. Neſcimus, *quod omnes imperii Conſtitutiones & Capitulationes Imperatorum affirment: ſupremum Judicis officium integrum Imperatori in Imperio JURE MAJESTATIS competere.* Si iſtæ Conſtitutiones Imperii adductæ fuerint, videndum, an id credituri ſimus.

Th. 23. Quod Capitulationes attinet, neſcio an Autor ex ſola Leopoldina attente legerit *art. 3. in fine verbis* vor null und nichtig erklären. *art. 8. verbis:* darauf gegründeten *Execution Edicts &c. art. 15. per integr. & præprimis verbis:* neuerlichen *Exactionen* oder anderer geſtalt, *art. 18. per integr. præprimis verbis:* durch den Reichs-Hofrath *&c. art. 28. per integr. artic. 31. verb.* wider aller unbilligen Gewalt *art. 38. integr. art. 39. verb.* von hohen *prajudiz* und weiten Ausſehen *&c. art. 41. init. art. 42. verb. cum debita cauſa cognitione* ordentlicher Weiſe *&c. art. 47. &c.* Vereor enim, ut ex iſtis multum, vel pro iſto jactato jure Majeſtatis, vel certe contra jura Directorum & Ducum circularium in executione ſententiarum, reperire potuerit.

Th. 24. Ad reliqua, quæ multis tavtologiis in hoc paragrapho ſubjungit autor, repetenda ſunt ea, quæ th. 10. & 15. jam monita ſunt. Adde, quod larvas oppugnandas ſibi ſumat Autor, cum petit probationem, *quod Imperatori judiciales operationes, decidendi & exequendi, diviſim data & cardinalis facultas executiva ademta, & in quem translata ſit.* Quis enim unquam talia, quorum probationem petit, ſomniavit?

§. VI. Ex-

Digitized by Google

§. VI. Exequendi Facultatem ſubſidiariam, non tam Directoribus, quam Ducibus Circulorum datam eſſe.

§. VII. Directores Circulorum officia Ducum defectu eorum ſubeunt, ſine extenſa poteſtate.

Th. 25. Inepte in rubrica §. 6. ſupponitur ab Autore, tanquam res indubitata, quaſi poteſtas Directorum & Ducum Circularium intuitu executionis ſit *ſubſidiaria*, quod falſiſſimum eſt. Videtur vero profluere ex falſo præſuppoſito, ac ſi Imperator habeat poteſtatem Monarchicam.

Th. 26. Nec magis apte diſquiritur, utrum jus aliquod *Directoribus*, an *Ducibus Circulorum* competat, ubi Directorum atque Ducum eſt communis cauſa, aut ubi Directores Ducum defectum ſupplent. JCti hunc nævum appellant, opponere exceptiones de jure tertii.

Th. 27. Etiamſi Directorum poteſtas non ſit *extenſa*, ſeu major poteſtate Ducum, tamen ob modo dicta exinde inepte inferretur, Directorum poteſtatem eſſe ſubſidiariam.

Th. 28. In controverſiis modernis juris publici, vel inconvenienter, vel ſuperflue provocatur ad antiquas Imperii conſtitutiones, ubi noviores rem evidentius aut aliter definiunt. Unde ſuperſedere potuiſſet Autor iis, quæ in § 6. ex Receſſu de An. 1555. & Ordin. Judicii Cameralis adducit.

Th. 29. Eſto: *partis Victricis arbitrio relinqui, an Directorum, aut Ducum circularium, auxilium requirere velit.* Eſto: *non poſſe eos auxilium victori obtrudere.* Eſto: *debere eos attendere, ut executio ſententiarum promoveatur, non vero, ut impediatur.* Sufficit, quod pars victrix alterius auxilium regulariter implorare, vel imperator executionem alii mandare nequeat.

Th. 30. Sententia inſanabili nullitate laborans non eſt ſententia, & executio ſimilis, non eſt executio. Ergo, qui ta-

Digitized by Google

lium ſententiarum executionem impediunt, non impediunt ſententiarum executionem.

Th. 31. Bene Autor: quod Directores aut Duces Circulorum, *ubi periculum eſt in mora, poſſint de modis & mediis occurrendi periculo*, etiam irrequiſiti, *deliberare*. At vero deliberatio cum effectu intelligenda, ut poſſint etiam, ubi periculum eſt in mora, ei reipſa irrequiſiti occurrere.

Th. 32. Ubi de feudo regio per occupatam ab altero poſſeſſionem, &, non obſtante reſervatione petitorii, obtentam inveſtituram, amittendo agitur, periculum in mora eſt.

Th. 33. Victus non eſt, qui nulliter victus eſt, nec is pro contumace habendus, qui querelas evidentiſſimæ nullitatis habet. Unde fruſtra autor adducit, *quod Duces Circulorum Victricis, non Victa partis, implorationem attendere, nec victi contumaciam obſirmare teneantur*.

Th. 34. Imo cum aperte periculum in mora ſit, ſi nulla ſententia nulliter detur executioni, poterunt etiam Duces per modo dicta, ad nulliter ita victæ partis implorationem ei ſuccurrere.

Th. 35. Diſquiſitio, utrum Directores poſſint in executione Duces Circuli prævertere, iterum impertinens eſt, cum ſit de jure tertii. Sufficit, quod autor ipſe fateatur, quod in receſſu Imperii noviſſimo diſpoſitum ſit, quod executio ſententiarum pertineat ad Directores Circulorum. *Vid.* §. *86. 160. 162.* dicti receſſus.

Th. 36. Bene Autor: *quod Auguſtiſſimus Imperator in capitulatione art. 2. obligatus ſit, ad obſervandam ordinationem executionis, qua Ducibus circulorum executionem committat*. Sed contorta eſt illatio, quam videtur in mente habuiſſe, ac ſi propterea executio non committenda ſit Directoribus Circulorum. Obligavit ſe etiam invictiſſimus Imperator in d. art. 2. ad receſſum Imperii noviſſimum obſervandum.

§. VIII.

Digitized by Google

§. VIII. De Inſtitutione Circulorum & Ducum Circularium Officiis.

Th. 37. Ubi jus exequendi Directoribus Circulorum evidenter in noviſſimo receſſu datum eſt, fruſtra de inſtitutione Circulorum & temporibus Maximiliani atque Caroli V. diſſeritur. Autor tamen, ne nihil dicat, mavult aliena dicere. Unde transeant varia, quæ circa aſſertiones hujus §. moneri poterant.

§. IX. Sententiarum Executiones Autoritate Imperatoris Ducibus Circulorum non ita commiſſæ fuerunt, ut Imperator iisdem ſe plane abdicaverit.

Th. 38. Confundit hic iterum Autor rem & modum. Nemo dixit: Imperatorem ſe abdicaſſe poteſtate exequendi, etſi ex Legibus Imperii teneatur, certis perſonis eam mandare.

Th. 39. Unde iterum magno conatu larvas a ſe confictas oppugnat autor, quando omnia in hoc §. congerit, ut oſtendat, *Imperatorem* per Leges Imperii *ſe non abdicaſſe ſuprema juriſdictione & poteſtate exequendi.* Nam ſemper Duces, aut Directores Circulorum, in hac controverſia de poteſtate exequendi ex legibus Imperii ſibi competente, ſolenniter proteſtati ſunt, quod nolint autoritati Imperatoriæ & ſupremæ ejus jurisdictioui quicquam detrahere, ſed ſaltem humillime eum implorare, ut evidentes ac inſanabiles nullitates a conſilio Aulico commiſſas, nullas declarare velit, ad quod etiam ſanctiſſimum Imperii caput vigore capitulationis obſtrictum eſt.

Th. 40. Quæ vero rurſus immiſcet Autor de *ſubſidiaria & ſubalterna miniſteriali ſaltem Ducum Circuli poteſtate*, & *de ſuprema poteſtate majeſtatica oſſibus Imperatoris individuo nexu adhærente*, ea jam ſuperius partim th. 16. ſeq. partim th. 25. ſeq. rejecta ſunt.

Th. 41. Neque enim poſſunt ulli Status Imperii, multo minus Directores & Duces Circulorum, ut meri ſubditi & magi-

Digitized by Google

ſtratus inferiores, quibus in Rebuspublicis ſimplicibus & Monarchiis a principe in ſubſidium & modo ſubalterno ac pure miniſteriali, poteſtas exequendi committitur, conſiderari, ſive dicas Rempublicam noſtram mixtam eſſe, ſive eam fluctuare inter Monarchiam & ſyſtema civitatum.

Th. 42. Clamant enim fere omnes receſſus Imperii, quod Status receſſibus adſtringantur, & Legibus Imperii, non per modum Legis proprie dictæ, ſed per modum pacti. In ſpecie vero ex Receſſu de anno 1555. huc pertinent §. Nachdem aber 54. §. Alsdenn ferner 77. & §. Ferner nachdem 96. ubi de poteſtate exequendi ex profeſſo, ut dicere ſolemus, agitur.

Th. 43. Porro, quod Autor addit, *Duces Circulorum ad Imperatorem protinus referre debere, QUOTIES manu militari agere intendant*, id quidem partim ex adducto ab Autore *R. I. Aug. de anno 1555.* §. und ſollen *64.* non probatur, cum §. ille loquatur de ſpeciali caſu, quando executio contra integrum Circulum facienda eſt, & ſic unus Circulus executioni non ſufficit.

Th. 44. Partim inde quicquam in præjudicium Directorum & Ducum Circularium, & quod Imperator illos in mandanda executione præterire poſſit, præprimis in caſu evidentis nullitatis, inferri neqvit. Et qvid dicet Autor, ſi evidentia facti oſtendat, Directores Circulorum ſtatim ad Imperatorem retuliſſe, quando de jure ex Legibus Imperii ipſis competente conſervando fuere ſolliciti?

Th. 45. Qvin & qvæ *de regimine Imperii* immiſcet Autor, nihil probant. Ipſe potius viderit, qvid reſpondere velit, ſi qvis ex Ordinatione Regiminis de Anno 1500. princ. verbis: mit einmüthigen zeitigen Rath und Willen auch zugeben und annehmen, & in ſequent. cap. 1. 3 4. paſſim, jactatam ab Autore poteſtatem Majeſtaticam oppugnet?

§. X. Directores aut Duces circulorum ad exequendum ſententias non ita præciſe adhibendos eſſe, ſed a S. Cæſa-

Digitized by Google

Cæſarea Majeſtate etiam alios Commiſſarios ad hoc negotium conſtitui poſſe.

Th. 46. Tota rubrica hujus paragraphi evidenter falſa eſt, ſi ea ſit mens autoris, quod S. Cæſarea Majeſtas ex mero arbitrio poſſit Directores, aut Duces Circuli, in executione prætcrire. Quod ſi id intelligat, ſecundum Leges Imperii eſſe quosdam caſus, ubi executio alii, quam Directori Circuli poſſit committi, iterum tamdiu a præſenti controverſia alienum eſt, quamdiu Autor non probavit, iſtos caſus in ipſis rerum argumentis obtigiſſe.

Th. 47. Quæ Autor fuſius ex *Artic. 6. Inſtrument. Pac. Cæſareo-Svecici* hic excerpſit, rurſus a ſcopo aliena ſunt. Quodſi enim ea intentio eſt Autoris, quod velit oſtendere, ex dicto artic. 16. poteſtatem Directorum Circuli non probari, videndum ante omnia eſſet, utrum Directores eum Articulum pro ſe allegaverint. Quod, ſi non factum eſt, uti factum eſſe ignoramus, fingit ſibi iterum Autor adverſarios, quos oppugnet.

Th. 48. Neque enim putamus opus habere Circulorum Directores, ut iſtum articulum pro ſe adducant, (niſi forte per modum argumenti illuſtrantis,) cum jam ſatis tuti ſint per receſſum Imperii noviſſimum §. 86. 160. 162. adverſus cujus diſpoſitionem nihil ſolidi adduxit Autor. Conf. Th. 35.

Th. 49. Quodſi ex dicto art. 16. Autor velit infringere poteſtatem Directorum Circuli, videamus, quomodo id procedat. Eſto: quod *irrequiſiti invitis operam ſuam obtrudere non poſſint.* Quid inde? Reſpondimus jam ſupra Th. 29. ſeq.

Th. 50. Eſto: quod, *ſi minus idonei ad exequendum videantur, repudiari, & alterius vicini Circuli Directores, aut præfecti militiæ, ſubſtitui poſſint.* Quid inde lucrabitur autor? Utrum putat, a ſolius Imperatoris lubitu & arbitrio dependere illam inidoneitatis determinationem? An non potius & hic judicium Imperatoris erit re-

 ſtrictum

Digitized by Google

ſtrictum ad leges Imperii? An hodie, ut olim in cauſa Donawerthenſi, conqueruntur Directores Circulorum, quod alterius Circuli Directori, aut Præfecto militiæ, executio commiſſa ſit? Videt Autor, quorſum ſe vertat, ſe attuliſſe talia, quæ huc plane non pertinent.

Th. 51. Imo ubi eſt bona fides Autoris? Annon ſatis aperte in d. art. 16. determinatur inidoneitatis cauſa, quando videlicet quis minus idoneus eſt, ut ſeipſum reſtituat in cauſa propria? Utrum cauſa de qua agitur, eſt Directorum Circuli propria? Quidſi potius hi querantur, quod quis, ſecundum hunc articulum minus idoneus, executor in propria cauſa factus fuerit?

Th. 52. Attamen, inquit noſter, aperte ſimul diſpoſitum eſt in d. art. 16. *ſi quis reſtituendorum Cæſareanos Commiſſarios ad alicujus reſtitutionis, vel executionis actum, neceſſarios cenſuerit ipſius arbitrio id relinqui, Directoria Circulorum præterire & Commiſſarios, a S. Cæſ. Majeſtate petere.* Grave profecto dubium, & in quo forte ſudandum eſſet imperitis, niſi ipſe Autor ad idem reſponderet.

Th. 53. Extat reſponſio p. 30. circa finem §. X. *Hujus dubii ſolutionem ſuppeditant ipſa Pacis Tabulæ, in verbis: rerum tranſactarum &c. Quippe ibi res non judicata, ſed tranſacta, non per ſententiam, ſed ex partium conventione definita erat, quæ executioni mandanda occurrit. Ubi utrique parti ſimul reſervata fuit facultas præſentandi Commiſſarios &c.* Vides, quomodo Noſter ſe juguler proprio gladio.

Th. 54. Unde aperta ſimul eſt falſitas aſſertionis in paragrapho præſenti, quod *reſtituendorum in Inſtrumento pacis eadem pene fuerit conditio, ac ſi per ſententiam reſtitutionem obtinuiſſent.*

Th. 55. Simul vero falſum eſt, quod ſequitur: *Ne quid ſingulare ibi conceſſum videatur, ordinatio Executionis ibidem pro norma præſupponitur, cui adeoque hujusmodi Commiſſariorum Conſtitutio non videbatur adverſari.* Non ſupponitur ordinatio executionis pro norma in §. 3. d. art. 16. ex quo Autor inferre vult, ſed in

§. præ-

Digitized by Google

§. præced. ubi videlicet mentio fiebat executionis committendæ Directoribus Circuli.

Th. 56. Quin & rurſus in §. 2. non ſolum ordinationis Executionis, ſed & pactorum fit mentio, (quorum hæc tacet Autor, an bona fide, ipſe viderit?) ut innuatur, ea, quæ in d. art. 16. aliter diſponuntur, quam ordinatio Executionis volebat, ultra pacta illa non eſſe extendenda.

Th. 57. Quæ ſequuntur apud Autorem a verbis: *pravia reſtituendi &c.* ad verba: *in executione ſententiarum præterire:* cum ſæpius rejecta ac refutata recoquant, reſponſionem ulteriorem non merentur.

Th. 58. Niſi, quod id plane ſit putidum, dum aſſerit, *in R. I. de Ann. 1654.* §. in welchem *Termin* der *Condemnatus &c. 160. Judicii Cameralis arbitrio relictum eſſe, Directores Circuli, ad quem Condemnatus ſpectat, in committenda executione ſententiarum præterire.* Et inde infert: *Quidni idem S. Cæſareæ Majeſtati quoque licebit?*

Th. 59. Diſponit d. §. 160. quod Executio debeat committi Magiſtratui condemnati, (ſi condemnatus ſit mediatus,) aut, (ſi nempe ſit immediatus,) Circuli Directoribus, aut ſi hi intereſſe aliquod ea in cauſa habeant, vel aliæ cauſæ prægnantes adſint, ſecundum arbitrium judicis, Directoribus unius, aut plurium Circulorum vicinorum. Jam conſidera, quanta fraus in interpretatione Autoris?

Th. 60. Initio arbitrium Judicis, quod ad determinationem cauſarum, utrum prægnantes ſint, pertinent, exponit, quaſi in libero arbitrio Cameræ ſit, Directores Circuli præterire, quaſi una eademque res ſit arbitrium judicis, quod ſemper legibus & regulis æquitatis naturalis adſtrictum eſt, & cauſæ cognitionem legitimam requirit, & arbitrium, ut ſic dicam, politicum, liberum plane & nullis legibus alligatum.

Th. 61. Deinde omittit conſueta fide, quod Receſſus Imperii jubeat, iſtis in cauſis prægnantibus aliorum Circulorum Directoribus a Camera debere executionem mandari, & ſimpliciter ponit, quod præteriri Director Circuli poſſit, in quo ſit condemnatus. Prævidebat enim, ſi textum receſſus refer-

referret integrum, frigidam fuiſſe illationem: *Quidni idem S. C.M. quoque liceret?* prævidebat, ſtatim Lectoribus cogitationem ſuborituram: Quid? an in controverſia, cujus cauſa ſcribit Autor, alterius circuli director fuit ſubſtitutus?

Th. 62. Creſcit impudentia noſtri: *Quondam tamen*, inquit, *Imperator ipſe exequebatur, aut aliis Principibus, aut Miſſis Cæſareis, aut Regiis, Executiones committebat, qui modus exequendi per Legatos vel Commiſſarios Imperatoribus ſuccedente tempore nullibi interdictus, aut reſtrictus legitur.* Quid enim? annon ordinatio Executionis, annon Receſſus noviſſimus, ſunt leges reſtringentes?

Th. 63. Ut taceam, reſtrictiones multas fieri ex tempore & Status mutatione. Quondam Papæ excommunicabant Imperatores, qui modus nullibi interdictus, aut reſtrictus legitur. Quondam Imperator habebat ſufficientes reditus ex Imperio ad ſtatum Imperatorium pro dignitate formandum, qui modus etiam nulla lege reſtrictus eſt. Et tamen alia tempora, alios mores poſtulant.

Th. 64. Iſtud ergo commiſeratione dignum, quod ſequitur: *Si Electores, Principes & Status Imperii ab eo recedendum duxiſſent, cum in Capitulatione perpetua, quæ ad formandam Cæſaream poteſtatem neceſſaria putarunt, omnia exacte congeſſerint, eo nomine ſe explicare in re tanti momenti non ſuperſediſſent.* An enim Electores, Principes & Status Imperii unquam Capitulationem aliquam perpetuam condiderunt? An poſt dictam Ordinationem Executionis & Receſſum Imperii noviſſimum opus eſt, quicquam novi de executione ſententiarum Directoribus aut Ducibus Circulorum competente, differere?

Th. 65. Unde non opus eſt diſpicere, utrum anxia illa expoſitio, artic. 20. in ſpecimine Capitulationis perpetuæ, (cujus ſane verba: ſo wohl in dieſen als andern Fällen, multum laboris autori fecerunt,) recte ſe habeant, nec ne. Intempeſtiva ſollicitudo eſt de ovo, quod Gallina nondum edidit. Occinimus Autori verba propria ex §. 7. in fin. *Ad obſervandam ordinationem executionis* (& pariter receſſum noviſſimum) *quæ*

Ducibus

Ducibus (Directoribus) *Circulorum Executionem committit, Auguſtiſſimus Imperator in Capit. art. 2. obligatus eſt.*

Th. 66. Ad mentem tamen ſaniorem videtur Autor rediiſſe in fine hujus §. dum iſtud liberum Cameræ arbitrium, quod ſuperius jactitabat, exponit *de arbitrio judicis.* Conf. Th. 60. Jam vero ipſe judicet, an ab arbitrio judicis, ad liberum arbitrium Imperatoris, procedat illatio?

§. XI. Recenſentur Modi exequendi antiquitus, & hodie uſitati.

Th. 67. Ridiculum foret, poſt claram diſpoſitionem Receſſuum de ann. 1555. & 1654. diſquirere velle, quid juris Imperatoribus competierit ante illa tempora. Quæ enim hic autor affert, omnia antiquiora ſunt Ordinatione Executionis. Libertas quidem relinquenda eſt Autori, exſcribendi locos ſuos communes. Maneat & nobis libertas dicendi: Hæc nihil ad rem.

Th. 68. Sed tamen *ex his conſtare* putat noſter (p. 28.) *S. Cæſ. Majeſtati liberum eſſe, ſententias ſuas vel per Circulorum Directores aut Duces, vel alio modo conveniente per alios Principes & Status, vel per Commiſſarios ſpeciales, exequi.* Errat Autor, ex iis, quæ antiquitus obtinuerunt, colligimus, hæc ita fuiſſe, v. g. fuiſſe Anchiſen patrem Æneæ, non vero eſſe adhuc Troes, eſſe ilium.

Th. 69. Ergo ſi libellum ſuum corrigat, & loco *liberum eſſe,* ſcribat *liberum fuiſſe,* multa alia, quæ in hac illatione notari poterant, condonabimus. Et ſaltem illud Poëtæ ei in mentem vocamus: Fuimus Troes, fuit Ilium, & ingens gloria Dardaniæ.

Th. 70. Urit hominem, quod videat libertati huic obſtare Ordinationem Executionis, unde *publicæ rei non bene conſuli* putat p. 29. *Si ſacra Cæſarea Majeſtas propriis viribus ſuis uti non poſſet, ſed per Circulorum Directores vel Duces, ad defenſionem pacis publicæ demum accingi, & copias circulares neceſſario expectare deberet.* Nobis vero non licet eſſe tam beatis, ut perniciem Imperii videamus, ſi Imperator obſervet Ordinationem Executionis & Receſſum Imperii noviſſimum. Ergo conſolabitur ſe forte Autor iſto conſueto JCtorum: Lex dura, ita tamen ſcripta.

Digitized by Google

Th. 71. Præprimis, cum ob tale negotium calamum ſuſcepe-rit, ubi non expectandæ erant copiæ Directorum Circuli, ſed ubi jam aderant, & præter expectationem multiplicabantur.

Th. 72. Quare & ſua ſponte cadit, quod ſequitur, *quod in executione ſententiarum, in Conſilio Aulico latarum, S. Cæſarea Majeſtas non ſit adſtringenda auxilio Directorum, vel Ducum Circularium, plerumque lento, quandoque invito, cum Executiones celeriorem exitum ſortiri debeant.* Nos quidem judicium Aulicum adſtringere nolumus, ſi modo non adſtringeret Capitulatio Imperatoria *artic. 47. junct. art. 2. Conf. th. 65.*

Th. 73. Vellem tamen ſimul ex Autore quærere: An putet etiam ſententias, parte non ſatis audita latas, & necdum publicatas, celeriorem exitum ſortiri debere?

Th. 74. Objectioni, quam ipſe ſibi format Autor ex inſtrumento pacis p. 29. ſeq. non adhæremus, cum ea non habeamus opus. Ergo & liberum nobis erit tacere ad ea, quæ huic objectioni reſpondet, præprimis, cum ex iſta reſponſione jam ſupra autori ipſi os obduraverimus. Vide Th. 53.

Th. 75. Illud tamen tacere non poſſumus, quod p. 31. immiſcet: *Niſi in executione ſententiarum Commiſſarios Cæſareos etiam adhiberi ſolitum fuiſſet, id in executione Pacis Weſtphalicæ noviter non fuiſſet introductum, multo minus partes principaliores in conſtituendis Commiſſariis Imperatori relictæ, cum in iſtis tractatibus pacis potius de reſtringenda, quam de amplianda poteſtate Cæſarea actum fuerit.*

Th. 76. Odioſa eſſet diſquiſitio, utrum in Inſtrumento pacis de reſtringenda poteſtate Imperatoris actum fuerit, quod multi Dd. ne quidem de capitulationibus affirmare volunt. Falſa vero illatio, quod ideo & alii Commiſſarii adhibiti fuerint in Inſtrumento pacis, quia & ante (ſc. per ordinationem Executionis) in uſu fuere. Speciales rationes fuerunt ejus conventionis, ex ipſo art. 16. facile deducendæ, ſi hujus loci id eſſet.

Th. 77. Falſum vero etiam, quod partes principaliores ibi Imperatori relictæ. Aliud docet §. 2. d. art. 16. Unde & in Edicto Executionis Ferdinandi de Anno 1648. Directores & Duces Circulorum vocantur, die durch den Friedens-Schluß abſonder-

ſonderlich verordnete Executoren. Arctior item modus exequendi dicti Imperatoris de ann. 1649. emanavit an die Creyß-ausſchreibende Fürſten ꝛc.

Th. 78. Denique nolumus Autori objectionem ex Imperii Receſſu de anno 1500. tit. von Cuntz von Tottenheim, facere, ergo & lucrabimur tempus, ne de reſponſione ejus diſpiciamus.

§. XII. An diſpoſitio Inſtrumenti Pacis Cæſareo-Svecici Artic. V. §. In Conventibus Deputatorum &c. ratione religionis quoad conſtituendos Commiſſarios ad exequendum, obſervanda ſit?

Th. 79. Etiam in formanda quæſtione hujus §. Autor officium boni diſputatoris non obſervat. Quis enim quæſtionem ſic formatam propoſuit? Id quidem vidi in quæſtione fuiſſe: Utrum, ſi in cauſa partium utrobique Evangelicarum ad inſtantiam unius partis tertius quiſpiam Commiſſarius, Catholicæ religioni addictus, prioribus duobus Evangelicis fuerit adjunctus, & pars adverſa, in honorem ſupremi judicis, adjunctioni huic non equidem contradixerit, ſed ſaltem ex ſua parte quoque adjunctionem quarti Commiſſarii expetierit, utrum inquam, rejecta hac ejus juſta petitione, & ſententia quadam altero nondum ſatis audito formata, & ante publicationem ab eodem Commiſſario Catholicæ religionis executioni tradita, pars ita inique tractata, inter alias juſtas & majoris momenti querelas, conqueri poſſit, quod Commiſſarius contra inſtrumentum pacis in cognitione cauſæ datus, etiam poſtea ſit ad executionem deſtinatus?

Th. 80. Uti vero ingens differentia eſt inter duplicem hanc quæſtionem, ita vel maxime in eo ſe diverſitas exerit. Si diſpoſitio Inſtrumenti Pacis pertineret directo & regulariter

ad Commiſſarios Executionis, haud dubie premeret fortiter Autorem. Sed etiamſi ponamus, illam eo directo non pertinere, ſed ad judices, interim tamen nullitas in dando judice contra inſtrumentum pacis haud dubie continuaretur, ſi idem judex poſtea etiam fieret Commiſſarius in executione.

Th. 81. Quæ, ſi quis non exacte ſecernat, divinare non poterit, cur autor hanc controverſiam, vel moverit, vel immiſcuerit. Nam cum ordinatio Executionis & aliæ Conſtitutiones Imperii, jam de modo exequendi diſpoſuerint, & eam Directoribus, aut Ducibus Circuli aſſignaverint, non poterat primario in Inſtrumento pacis ſimul ad ordinem & modum exequendi reſpici.

Th. 82. Et certe, quod intentionem totius hujus ſcripti attinet, impertinenter ſane plerisque videri poterat, Autorem hanc controverſiam moviſſe. Si enim nondum probatum eſt, uti Autor nondum probavit, licere S. Cæſ. Majeſtati, præteritis Directoribus & Ducibus Circularibus, alios in exequendo Commiſſarios dare, fruſtra quæritur, cujus religionis illi Commiſſarii, pro lubitu dati, eſſe debeant.

Th. 83. Quæ impertinentia alteram partem non premit, quæ videlicet ſuſtinet, Directores Circulorum in executione præteriri non poſſe, &, ſi ſint præteriti, atque ſimul Commiſſarius Catholicus ad exequendum datus, poſtea quærit, utrum recte & convenienter legibus Imperii id factum fuerit?

Th. 84. Etſi igitur concederemus d. artic. 5. §. *in conventibus.* Inſtrumenti Pacis, quoad ipſa verba non poſſe applicari ad Commiſſarios in executione. Forte tamen non deeſſet argumentum legis. Non v. fortius argumentum legis eſt, quam legis ratio.

Th. 85. Ipſe Autor hic illam rationem, & recte, ſuppeditat, *ut affectus, vel partialitatis ſuſpiciones evitentur.* Et putat etiam poſtea: *in cauſa mere Civili nihil referre, hujus vel illius Religionis aſſeclam habere Commiſſarium ad exequendam ſententiam, cui ipſe nihil addere, vel demere poſſit.* Verum poſſunt tamen & hic infiniti caſus intervenire, ut ſuſpicio partialitatis, aut affe-

affectus, etiam in Commiſſario executionis ſubſit, præprimis, ſi ipſa ſententia & proceſſus accuſentur nullitatis.

Th. 85. Quid ſi enim e. g. res ſit magni momenti? Quid ſi Pars altera promittat, ſe velle Catholicam religionem rurſus dominantem facere in territorio Evangelico? Quid ſi Commiſſarius Catholicus clanculum omnia & per inſidias magis, quam aperte, agat? Quid, ſi ita ſe gerat, ut homines communi ſenſu & ratione integra utentes, neſciant, an magis ſit Sacræ Cæſareæ Majeſtatis Commiſſarius, an mandatarius partis, cujus intereſt? Ut de gravaminibus jam nihil dicam, quæ olim in cauſa Donawerthenſi hoc intuitu mota ſunt, cum iſta cauſa non civilis fuerit, ſed criminalis.

Th. 86. Ex his vero patet, quod argumentum hoc ex Inſtrumento pacis, non ſufficienter tollatur ab Autore per diſtinctionem inter *negotia imperii ad Comitia, vel Conventus Circulares, aut Collegiales pertinentia, & inter cauſas judiciales.* Præterquam enim, quod ipſe Autor initio hujus paragraphi fateatur, inſtrumentum pacis loqui etiam de cauſis, quæ judicari debent, etiamſi verba eſſent differentia, utrobique tamen eſt eadem partialitatis ſuſpicio.

§. XIII. Modus promulgandi ſententias, non ad ſubſtantialia proceſſus pertinet.

Th. 87. Ut cavillationibus Autoris, quas hoc & ſeqv. paragrapho committit, eo diſtinctius occurratur, prænotandum, non confundenda eſſe ſubſtantialia & accidentalia rerum naturalium, cum iis, quæ ad ſubſtantiam, aut accidentia rerum moralium pertinent. In illis ſubſtantialia, tanquam a creatore eſſentiis rerum indulta, immobilia ſunt, nec arbitrio hominum ſubjacent, unde canon vulgatus: eſſentiæ rerum ſunt æternæ.

§. 88. Eſſentiæ rerum moralium plerumque dependent ab impoſitione hominum, unde & ſæpe variare poſſunt, ut aliquid modo ad ſubſtantialia pertineat, modo ad accidentalia.

Digitized by Google

Ita moribus Romanis ad ſubſtantialia pacti firmiter obligatorii, quod contractus non erat, requirebatur vel interventio ſolennis interrogationis & reſponſionis, vel iteratio deliberata, quorum utrumque moribus noſtris pertinet ad accidentalia. Ita eodem jure Romano, ad ſubſtantialia conventionum, quæ dicebantur contractus innominati, requirebatur, ut ab una minimum parte jam aliquid datum, vel factum ſit, quod hodie itidem accidentalibus eſt accenſendum.

Th. 89. Non tamen putandum eſt, plane liberum hic eſſe arbitrium humanum. Nam ſæpe, ne Principibus quidem, licet mutare aliquid, puta, ſi negotia ſint talia, quæ formam ſuam acceperunt a moribus gentium, & communi humani generis impoſitione. Ita v. g. peccaret Princeps, qui venditionem uno nummo factam, non pro donatione, ſed in omnibus pro vera venditioue, quoad effectus civiles, vellet habere. Ita peccaret Princeps, qui venditionem a ſe factam, vellet interpretari locationem &c.

Th. 90. Maxime vero arbitrium humanum, etiam Principale, hic reſtringitur, ſi ſubſtantiale negotii poſtulet æquitas, aut ordo naturalis. Ita iniqvum eſſet, & ſubſtantialia proceſſus tollerentur, ſi Rex vellet aliquem condemnare nondum auditum; Ita turbaretur ordo naturalis, ſi ſententia antea executioni mandetur, poſtea publicetur &c.

Th. 91. Uti vero doctrinam hanc, & quid liceat Principibus in negotia humana, earumque ſubſtantialia, aut accidentalia, plene exponere non eſt hujus loci: ita iſtud axioma tamen videtur omni carere dubio: Quoties Princeps pacto, præprimis publico, ſe obligavit ad aliquod negotium, hoc vel illo modo expediendum, toties ille modus, intuitu illius Principis, ad ſubſtantialia negotii pertinet, etſi alias, aut citra hoc pactum, poſſit ab illo negotio abeſſe. Ita v. g. ſi Princeps promiſerit, quod in cauſæ alicujus cognitione, partes in ſcriptis velit audire, & ſingulis tres poſitiones concedere, indulgentia trium poſitionum, & ſcriptura pertinet ad ſubſtantialia illius negotii, etſi citra hoc pactum pertineret ad accidentalia.

Th. 92.

Digitized by Google

Th. 92. Ex dictis vero patet, rubricam hujus paragraphi ita generaliter conceptam, veram non eſſe, ſed ex hactenus recenſitis limitandam. Et ſimilem quoque limitationem addendam textui, dum aſſerit, *quod modus promulgandi ſententias pertineat ad accidentalia, in quibus, etſi quid ob certas rationes quandoque mutetur, Juſtitia propterea læſa, aut non adminiſtrata, dici nequeat, quoniam Conſilium Aulicum ad mera formalia, ſive ſolennia Proceſſus ſcrupuloſe obſervanda, non eſt adſtrictum, ut ejus ſententiæ propterea infirmari non poſſint, ſi S. Cæſ. Majeſtas in ejus publicatione a modo communi recedendum duxerit.* *Vid.* Reichs-Hoffraths-Ordnung *tit. 2. §. 7. & 8.*

Th. 93. Limitanda, inquam, eſt hæc aſſertio, modo illum modum publicandi non poſtulent mores communes Gentium, æquitas naturalis & pacta ipſa Imperatoris.

Th. 94. V. g. ſi Conſilium Aulicum velit, præprimis in cauſa magni momenti, publicare ſententiam, parte altera nondum audita, item poſt executionem jam factam. Iſtud enim repugnaret moribus Gentium, æquitati naturali, & Legibus fundamentalibus Imperii. *Vid.* Reichs-Hoffraths-Ordnung. *Tit. 1.* §. und weilen dann *15. Item Tit. 6. junct. Cap. Leopoldi art. 40. verſ.* Und damit hinführo. *& art. 41. init.*

Th. 95. Eædem limitationes addendæ ſunt verbis Autoris reliquis, quæ in hoc paragrapho ſeqvuntur.

Th. 96. Quæ vero Autor ibidem de *prudentia, juſtitiæ cæcæ comite,* immiſcet, item *de exactiore circumſpectione, præſertim in ſententiis tempeſtive publicandis, ne a ſcopo aberretur, Juſtitiam tranquille & cum effectu adminiſtrandi,* cum iſto monito ſunt admittenda, modo non pro publicatione tempeſtiva, habeatur publicatio parte non audita & poſt executionem commiſſam facta; modo non pro prudentia ventiletur, aſtutia, totius Imperii tranquillitatem turbans, & non ſolum Statuum jura violans, ſed & Optimorum Imperatorum Autoritatem ex neceſſaria conſequentia magno, & ſæpe irreparabili periculo, exponens.

Th. 97. Debet prudentia juſtitiæ comes eſſe, adde etiam directrix, ſed non domina, juſtitiæ deſpotico imperio naſum

cereum

Digitized by Google

cereum affingens. Appellatur equidem a Pſeudopoliticis iſta Pſeudoprudentia, ratio ſtatus. Sed pro diverſitate ipſius ſtatus atque conſiliorum, datur ratio ſtatus recta & corrupta.

Th 98. Has quidem Autoris cavillationes efficaciter prævenerunt, qui dixerunt, procedere hos prudentiæ prætextus in rebus politicis; aliam longe eſſe rationem rerum & cauſarum judicialium.

Th. 99. Quodſi vero quis omnia facta ſub prætextu prudentiæ & rationis ſtatus defendere velit, is cogitare debet, etiam Status Imperii & Directores Circulorum, habere ſuas rationes ſtatus, habere ſæpe efficaciores prioribus. Conf. omnino Uffenbachii tractatum de Conſilio Aulico Imperatoris (& privilegio Imperatorio munitum, & S. C. M. inſcriptum, & a Conſiliariis ipſis Aulicis carminibus commendatum) cap. 18. §. Ex poſtfacto ſeq. Cap. Leop. art. 42.

§. XIV. Modus Exequendi etiam ad Accidentalia Proceſſus referendus eſt.

Th. 100. Cum eadem lyra hic ludat Autor, eadem quoque reſponſio hic repetenda erit. Modus exequendi etiam ad Accidentalia Proceſſus referendus eſt, modo iſte modus non ſit contra mores communes Gentium, contra æquitatem naturalem & contra pacta Principis. Sed hac limitatione addita, totus hic paragraphus parum proderit Autori.

Th. 101. Nam dum initio *diſpoſitionem Inſtrumenti pacis Cæſareo-Suecici §. quoad proceſſum &c. quod ordinatio Judicii Cameralis in Judicio Aulico per omnia ſervanda ſit, eadem diſtinctione inter ſubſtantialia & accidentalia avertere ſtudet, atque modum exequendi ad mera formalia, ſive accidentalia refert, ad quorum præciſam obſervationem Imperiale judicium non ſit adſtrictum*, nihil agit autor, ſi eo applicare velit, quod præteritio Directorum circuli, aut executio, ſententia nondum publicata, pertineat ad accidentalia modi exequendi, quia ad committendam executionem Directoribus Circuli, Imperator ex legibus imperii obligatus eſt, & ſententia nondum publicata, ex ordine naturali proceſſus, non poteſt executioni mandari.

Th. 102.

Digitized by Google

Th. 102. Et quamvis adeo regulariter *ad judicis, non ad partis officium referendum ſit, quomodo ſententia commodiſſime executioni mandanda ſit*, iſta tamen regula exceptionem omni jure habet, ſi Judici modus certus a legibus, aut ex conventione ſit præſcriptus.

Th. 103. In applicatione vero regulæ ad ſtatum Imperii, falſum eſt, quod *in hoc nihil S. Cæſareæ Majeſtati præſcriptum, vel novatum legatur*, quamvis forte argumentum illuſtrans pro jure Directorum præbitura ſit Confeſſio Autoris, *quod Conſilium Aulicum antiquum modum exequendi hucusque tenuerit.*

Th. 104. Quæ ſeqvuntur, factum, magis, quam jus reſpiciunt. *Perpenſis utrinque militantibus rationibus, illimitatus modus exequendi Juſtitiæ promovendæ aptior deprehenſus, adeoque non abolendus videbatur. Nam quamvis parti victa plerumque minus, quam victori grata ſit; quia tamen pro Victore ſtat ſententia, & pro ſententia præſumtio juſtitiæ, victus præ ipſo favorem retardandæ Executionis non meretur.* Nobis ex autore ſaltem liceat de jure quærere: An putet, per executionem ſententiæ, ex duplici capite nullius, promoveri juſtitiam? An putet, talem ſententiam habere pro ſe poſſe præſumtionem juſtitiæ?

Th. 105. Porro: Uti Directores Circulorum inhærendo juri ſuo, nequaquam *contra rationem ipſam S. Cæſ. Majeſtati facultatem judicandi dubiam reddere intendunt:* Ita homini privato, poſt Leges Imperii aliter diſponentes, non competit aſſerere, *perinde eſſe, ſive Directorum vel Ducum Circularium ope, ſive per alium, executio effectui mancipetur, modo ſcopus adminiſtrandæ juſtitiæ, & ſuum cuique tribuendi obtineatur.*

Th. 106. Cum vero jus Directorum Circularium ſatis perſpicue fundatum ſit in §. In welchen Termin 160. R. I. noviſſ. ſuperfluum videtur *ex* §. und gleich wie dieſes *108. ejusd. receſſus* argumentum pro eodem petere. Quare noſtræ curæ non eſſe cenſemus diſpicere, an recte Autor, an ſecus, reſponderit ad objectionem, quam ipſe ſibi exinde format.

Th. 107. Id tamen inconvenienter ibi dicitur, *quod ab Imperatore Ordinibus injuncta ſint, quæ ibi obſervari jubeantur.* Inepta

eſt hæc locutio ad ſtatum Imperii Germanici & naturam receſſuum, qui ſtatus non obligant per modum legis propriæ dictæ, ſed per modum conventionis.

Th. 108. Et quamvis *d.* §. *180. R. I. S. Cæſareæ Majeſtati nihil præſcribat, qualiter quibusve modis executionem quam commodiſſime ſententiis applicandam cenſeat:* poſtquam tamen jam §. 160. ſatis evidenter diſpoſuerat de executione Directoribus Circuli mandanda; non poterat etiam ab Autore aſſeri, quod *§. 180. liberum relinquat Imperatori, an autoritatem ſuam ſtatim per Directores vel Duces circulorum, an alio modo interponere velit.*

Th. 109. Quæ ex d. receſſu §. in welchem Termin 160. *de poteſtate Cameræ, quod illa Circuli Directores in demandanda executione PRO ARBITRIO præterire poſſit*, repetuntur, jam rejecta ſunt ſuperius th. 58. ſeq. Et ad id, quod Directores operam Victori imploranti, non Victo, ſubminiſtrare teneantur, reſponſum eſt th. 33.

Th. 110. Porro, etſi §. *162.* diſponatur, *Quod ſi quis, cujuscunque ſtatus, Dignitatis, aut Conditionis is fuerit, ita* (i. e. legitime) *demandatæ Executioni, ullo modo vi armata reſiſtere attentaverit, eum pœnæ banni obnoxium fore, & contra ipſum absque ullo reſpectu procedendum eſſe;* non debuiſſet tamen Autor omittere, quod hic proceſſus banni, ratione executionis, ibidem ad ſæpius memoratas leges Imperii ſtatim reſtringatur; debuiſſet etiam forte cogitare, annon pœnam æqualem mereantur Conſiliarii, qui iniquiſſimas & inſanabiles nullitates in cauſa magni momenti committentes Clementia Imperatoria abutuntur & quietem imperii turbant.

Th. 111. Qua cogitatione rite expenſa, non intercedemus, quo minus Autor eidem ſubjungat, *nullam diverſitatis rationem adeſſe, non minus hac etiam ſententiis in Conſilio Aulico latis,* & Conſiliariis Aulicis *accommodari poſſint.*

§. XV. Imperatori etiam ut Capiti & Domino, poteſtatem Exequendi competere.

Th. 112.

Th. 112. Id non omittendum, quod in §. Nachdem auch 178. expreſſis verbis denotetur, quod intuitu Ordinationis Executionis, Imperator & Status ſe mutuo per vim pacti obligaverint, quod dicta ordinatio in omnibus & ſingulis punctis debeat a QUOVIS pleniſſime obſervari, tanquam Norma recta & infallibilis. Hic vero natura pacti mutui oſtendit, ſub iſto QUOVIS etiam contineri Imperatorem.

Th. 113. Ut ſupra jam fuit monitum, ipſam poteſtatem exequendi Imperatori, tanquam Capiti Imperii, nemo negavit. Et non de re, ſed modo ſermo eſt.

Th. 114. Falſum tamen eſt, *quod S. Cæſ. Majeſtas vigore Jurisdictionis & Superioritatis Univerſalis, non minus juris per totum, qua patet Imperium, præſertim quoad immediate Imperii ſubjectos, quam quilibet Magiſtratus in ſuo territorio habeat.* Falſum eſt: *Superioritatem Imperatori in ſingulos & univerſos, eorumque bona, per totum Imperium in ſuperlativo* (i. e. abſoluto & legibus non adſtricto) *gradu competere.* Nec puto, unquam S. Cæſar. Majeſtatem de ſua poteſtate tam invidioſas locutiones uſurpaturam eſſe, quales hic adhibet Autor.

Th. 115. Uti vero ab anno 1507. ad hæc noſtra tempora poteſtas Imperatoria per Leges Imperii varias ſubinde reſtricta & limitata fuit: ita ex Receſſu antiquo modum exequendi in Imperio hodiernum intempeſtive definiri, jam ſupra fuit monitum.

§. XVI. Imperatori etiam ſibi ipſi, ut Principi Imperii, exequendi partes committere poſſe.

Th. 116. Imperator, ut Princeps Imperii conſideratus, ipſe executionem ſuſcipere poteſt, quando condemnatus in Circulo, cujus Directorium ad Imperatorem ſpectat, commoratur.

Th. 117. At quando cauſæ particeps eſt, aut ubi aliæ ſonticæ cauſæ adſunt, non ſolum juxta pacta publica merito, ut alterius Circuli Director, ab executione in hoc caſu abſtinet,

Digitized by Google

ſed & æque, ut alius Director, quoad iſtam cauſam ſonticam arbitrio Cameræ videtur eſſe ſubjectus.

Th. 118. Poteſt præterea Auguſtiſſimus Imperator, ut Princeps Imperii & Director Circuli Auſtriaci, ſententiam exequi, quando executio contra vicinum Circulum facienda, aut, ſi vicini Circuli Director vel nolit exequi, vel ob cauſas ſonticas non poſſit. Ubi tamen ſemper ſupponitur, & Proceſſum & adornatam executionem, evidentibus & inſanabilibus nullitatibus non eſſe ſubjectam.

Th. 119. Non tamen poterit S. Cæſ. Majeſtas neglectis Legibus fundamentalibus indiſtincte in omnibus Circulis, etiam remotioribus, executionem ſuſcipere, & putida interpretatio Legum Imperii eſt, quando Autor Directores vicinos & proximos, die Benachbarten und Nechſtgeſeſſenen, exponit illos, qui ratione auxilii ſint maxime prompti & parati, & neque ratio evincit; neque genius linguæ permittit, daß der Nechſtgeſeſſene, (und Benachbarte) nicht ſo wohl nach der ſituation, als nach der Geſchwindigkeit und Erſprießlichkeit der Hülffe zu verſtehen ſey.

Th. 120. Uti *quisque Circulus, qui celeri auxilio S. Caſ. Majeſtatis a ſubverſione liberatus fuit*, hanc opem merito debita ſubmiſſione agnoſcit: Ita invidioſum foret, ſi de auxilio Circulorum S. Cæſ. Majeſtati iterum præſtito, quicquam addere vellemus. Requirit id nexus corporis, ut caput membris, & membra capiti ſubveniant.

§. XVII. Imperator non tantum ut Judex, ſed etiam ut Imperator, exequendi facultatem habet.

Th. 121. Potuiſſet hic §. jure omitti, cum nihil novi contineat, ſed ea, quæ jam ſuperius aliquoties rejecimus, tædioſe repetat.

Th. 122. Falſum ergo eſt, quod, *ſi Imperator conſideretur tanquam imperator, pro ſupremo & univerſali executore merito habendus ſit.* Falſum eſt, quod *eo reſpectu, ut omnium Circulorum Di-*

rector

Digitized by Google

rector & ſupremus Dux, nemini injuriam facere intelligatur, ſi ob ſpeciales rationes ſibi cognitas, (etſi Legibus Imperii repugnantes,) *ſpecialem quoque curam exequendi in ſe reciperet, & ipſe aggrederetur, quod aliis committere poſſet.*

Th. 123. Nec *ullo juris fundamento opus habent Directoria Circulorum, ut Ipſius Majeſtatem inde arceant*, quæ id ſaltem agunt, ut jura ſua contra invaſiones evidentes Judicii Aulici defendant.

Th. 124. Neque *Circulorum vires, quæ ad ſententias Imperatoris exequendas ordinatæ ſunt, illas intervertunt*, quando Imperatoriam Majeſtatem humillime implorant, ut evidentes Nullitates a judicio Aulico commiſſas, annullet.

Th. 125. Iſta vero explicatio Receſſus Imperii Auguſtani *de A. 1553.* §. Und ſollen *64.* quod Circulorum Directoria *ad Imperatorem protinus referre teneantur, QUOTIES manu militari agere velint*, jam ſupra th. 43. 44. rejecta fuit.

§. XVIII. Directoria & Duces Circulorum absque prævia requiſitione exequendi officium non interponunt, neque in Con-Status extra Commiſſionem aliquod jus habent.

Th. 126. Jam ſupra etiam ad §. VI. th. 34. demonſtratum fuit, quod aliquando *victi imploratio hodie ſufficiat*, ſi periculum in mora ſit, ut Directoria circulorum eidem contra nullitatem ſententiæ ſubveniant. Neque id *ordinatione executionis diſconveniens eſt.*

Th. 127. Neque Directoria Circulorum *ſibi quicquam juris, vel præeminentiæ præ reliquis Conſtatibus arrogant, aut ſub prætextu hujus officii adminiſtrandi, aliquid ſuperioritatis in cæteros Conſtatus affectant: multo minus S. Cæſ. Majeſtatis ſupremam juriſdictionem & autoritatem tranſcendunt, & ejus ſententias irritas reddere volunt*, quoties ea jura ſua tuentur, præprimis, poſtquam humillime S. Cæſ. Majeſtatem de caſſandis nullitatibus evidentibus implorarunt.

Digitized by Google

Th. 128. Denique proprie dici nequit, quod ſententia in judicio Aulico nulliter lata, & ex ſtudio partium nulliter executioni mandata, ſit *Sententia Imperatoris.*

§. XIX. Directores Circulorum reverentia Majeſtatis Imperatoriæ, ne ejus Sententiis violenter reſiſtant, obligati ſunt.

Th. 129. Per allegationem nullitatis ſententiæ in Judicio Aulico latæ, atque executionis contra Leges fundamentales ab eodem judicio adornatæ, *Directores Circulorum obſequium, fidelitatem, honorem & ſummam obſervantiam, quam S. Cæſ. Majeſtati, tanquam Principes Imperii & Vaſalli, jurarunt & debent*, neutiquam violant.

Th. 130. Neque *moliuntur aliquid contra Imperatorem*, quando jura ſua quovis modo, etiam armis, in cauſis magni momenti & ubi periculum in mora eſt, tuentur, & præjudicia alias ſecutura, declinant, præprimis, ſi *omnia ſtatim ad Imperatorem referant*, ab ipſoque petant, ut Commiſſarium denominet, qui pendente lite Regimini temporali, a Circulo conſtituto, præſidere, illudque dirigere poſſit, ac præterea juſtas expeditionis ſuæ rationes reddant.

Th. 131. Unde rurſus ab Autore impertinenter contra jura Directorum allegantur ex *Receſſu Imperii Auguſtani de A. 1555.* §. Wir ſetzen, ordnen und wollen *43.* & §. Und ſollen in oberzählten *46.*

Th. 132. Jam ſupra aliquoties etiam refutatum fuit, quod *Ducum Circularium officium etiam exteris committi poſſit.* Et parum convenienter aſſeritur, quod Directores Circulorum *in ipſa executione nihil, niſi S. Cæſ. Majeſtatis mandatarios, agant*, qui jus exequendi ex pactis Legum Imperii obtinuerunt.

Th. 133. Denique, nec *Directores Circulorum Commiſſioni non commiſſæ ultro ſe ingerunt, aut contra ſententiam, cujus executionem ſibi committendam deſiderant, agunt*, qui ſententiæ evidentes nullitates allegant, & contra has jura ſua defendunt.

§. XX.

Digitized by Google

§. XX. Probatur exemplis, Imperatori facultatem exequendi ad Directoria Circulorum non eſſe reſtrictam.

Th. 134. Exempla non probant, ſed illuſtrant, & in quæſtionibus juris non exemplis judicandum, ſed Legibus.

Th. 135. Valent equidem aliquid exempla ad probandam poſſeſſionem; quoties inter eos lis eſt, quorum cauſa in judiciis ventilatur. Hic enim poſſeſſorium & petitorium recepta ſunt. At controverſia inter Imperatorem & Status ad eas pertinet, quæ ſoli judicio ſanæ rationis ſubſunt. Hic nulla differentia, inter petitorium & poſſeſſorium.

Th. 136. Sed nec probare poteſt exemplis Autor, quod probare intendit. Totus enim hic §. jactantiæ multum, veritatis nihil continet.

Th. 137, Jactat initio *plura & innumera præjudicia allegari poſſe, quæ probarent, Imperatoris poteſtatem exequendi ad Directoria Circulorum eſſe adſtrictam.* Sed ne unicum quidem, quod huc pertineat, afferre poteſt.

Th. 138. Exempla Regis Daniæ, ratione Comitatus Oldenburgici, & Electoris Palatini, vel ipſo Autore concedente, huc non pertinent, quia facta illa *ad apprehenſionem poſſeſſionis, non ad executionem pertinent ſententiæ.* Inter quæ duo ingens eſt differentia.

Th. 139. Quod *verarum executionum exempla* attinet, bene facit Autor, quod *innumera cauſarum privatarum præjudicia omittat,* non eo, quod *in illis forte comprobationem publicam deſiderare poſſent, qui nodos in ſcirpo quærunt,* ſed, quod homines, maxime a partibus liberi, facile agnoſcant, ea huc non pertinere, cum ex legibus Imperii executio cauſarum privatarum, (i.e. ad mediatos pertinentium,) non regulariter ad Directores Circuli pertineat, ſed ad cujuslibet Magiſtratum, ſeu Principem.

Th. 140. *Exemplum* vero illud *unicum de executione Civitatis Donawerthenſis*, quod tandem Autor poſt multos thraſoniſmos adducit, vel ideo nihil probare poſſet, quia ipſe fatetur, *huic actui publice & privatim reclamatum fuiſſe*, ut adeo exinde, quod in *In-*

ſtrum,

Digitized by Google

ſtrum. Pacis Art. 5. nihil de modo exequendi memoratum fuerit, nihil inferre contra Directores Circulorum poſſit autor.

Th. 141. Reliquas aſſertiones vanas & falſas in hoc §. imo & in ſequentibus contentas, præterimus, non quod eas concedamus, aut approbemus, ſed quod contineant veteres cantilenas, ſupra aliquoties jam refutatas. Si toties contradicere vellemus Autori, quoties tales abſurditates hic & in ſequentibus immiſcet, cauſam haberemus metuendi, ne chartam, tempus & patientiam Lectorum perdamus.

§. XXI. Diſtinctio vis directivæ & compulſivæ in executionibus adhibendæ.

Th. 142. Diſtinctio inter *vim directivam & compulſivam*, uti nec in aliis controverſiis ullum genuinum uſum habet, quam ad ſententias ineptas & ſolis autoritatis præjudiciis ſubnixas, declarandas, ita nec hic eam agnoſcere poſſumus, præprimis cum Leges, executiones ſententiarum Directoribus Circulorum mandantes, eam diſtinctionem non admittant.

Th. 143. Interim nec ipſa diſtinctio Autori quicquam profutura eſt ad ſcopum, quem quidem clam intendit. Quis enim unquam audivit, quod Doctores ejusmodi diſtinctione utentes, *comminationes & dictationes pœnarum* graviſſimarum, *ad vim directivam*, & non compulſivam, retulerint. Noſtro tamen placuit, talia ad directivam referre. Quæris cauſam? obverſabatur enim mente, quod forte Lectores quæſituri eſſent, ad utram vim pertineat, ſi Commiſſarius, omiſſo Directorio Circulorum datus, parti alteri perſuadeat ſub comminatione graviſſima Banni Imperialis, ut loco cedat.

Th. 144. Ut taceam, quod in executione judiciali vis directiva, quocunque etiam modo concipiatur, plane locum ſibi non vindicet, cum omnis executio detur in renitentem, & qui ſententiæ ſponte ſatisfacere nolit.

§. XXII. Sententiæ executio non ſiſtitur, quamvis pro reformanda ſententia ſupplicatio in Conſilio Aulico interpoſita fuerit.

Th.

Th. 145. Quæ hic & in ſequentibus §§. Autor de remediis ſuſpenſivis executionis tractat, plane a themate, quod exponere vult, aliena ſunt, nec ad officium Directorum Circuli in executione ſententiarum pertinent. Quid enim? An Directores Circuli ſupplicatione, Reſtitutione in integrum, &c. uſi ſunt? aut, an has demum rationes in querelis ſuis attulerunt? aut, an hiſce opus eſt, ubi aliæ & graviores adſunt nullitates inſanabiles?

Th. 146. Quoniam tamen Autor ſedulo videtur operam dediſſe, ut ſpecimen ederet artis, aſſertiones falſiſſimas pro veris venditandi, licebit & nobis contradictione brevi, ſed evidenti, uti.

Th. 147. Igitur per remedium Supplicationis in Conſilio Aulico ſuſpendi executionem, ex Inſtrum. Pac. Oſnab. Art. V. §. 54. patet, qui non ſublatus eſt per Receſſum Imperii noviſſimum §. 124. ſed expreſſe confirmatus in Capit. Leopold. Art. 42. & in Capit. Joſephi Art. 41. Conſentiunt Doctores communiter, præprimis Mauritius, Nicolai, Fritſchius, Sprengerus, Textor, Schützius junior, Schwederus, &c. citati Uffenbachio de Conſil. Cæſ. Aulic. c. 33. fol. 268. ſeqq.

Th. 148. Qui ſimul notat, quod Status in Comitiis annorum 1653. & 1654. permittere omnino noluerint, ut ſupplicatio Aulica amittat effectum ſuſpenſivum, & præjudicia practica hanc opinionem confirmantia, adducit.

Th. 149. Torturæ Autoris, quas magna opera hic adhibet Receſſui Imperii noviſſimo, ut derogationem Inſtrumenti Pacis exinde exprimat, & quas item adhibet Capitulationibus Imperatoriis, tanti non ſunt, ut nos detineant. Quod ſi quis forte robur aliquod iis ineſſe putet, ei in conflictu Diſputatorio, vel alia occaſione, ſatisfieri poterit.

Th. 150. Notat equidem Uffenbachius d. l. quod non obſtantibus Legibus Imperii publicis, innumeris DD. teſtimoniis, Statuum gravaminibus, nec non diverſis præjudiciis, nihilominus Judicium Aulicum ad hæc omnia non reſpiciat, mache die geringſte reflexion nicht mehr darauff. Sed hæc quidem facti ſunt,

non

Digitized by Google

non juris, adeoque ad nos non pertinent. Sunt talia, de quibus jam ultra hominis memoriam conqueſti ſunt Status Imperii.

§. XXIII. Petitio Reſtitutionis in integrum non ſemper ſuſpendit executionem.

Th. 151. Eſto: Si non ſemper, ergo aliquando. Igitur quæſtio adhuc remanet, annon in eo caſu ſuſpendere debeat, cujus cauſa ſcriptum hoc ſuſcepit Autor.

Th. 152. Neque citata *Ordinatio Judicii Cameralis Part. 3. tit. 52.* quicquam cauſæ illi obeſt, cum ſaltem ibi diſponatur, quod reſtitutiones per calumniam, aut doloſe, vel ex cauſis jam deductis, vel aliis inſufficientibus, petitæ, executionem ſuſpendere non debeant. Jam quid putat Autor, an, ubi Sententia inaudita Parte lata, & poſt executionem demum publicata, cauſa reſtitutionis frivola eſt?

§. XXIV. Cautionis interponendæ neceſſitas non impedit executionem.

Th. 153. Si circumſtantiæ facti lucem non accenderent, neſcires, quid Autor hoc §. vellet. Scilicet, in Receſſu Imperii noviſſ. §. Nach Berathſchlagung des puncti Appellationis. 124. diſponitur, quod Reviſiones Cameræ in poſterum non debeant effectum ſuſpenſivum habere, ſi modo cautio ſufficiens a parte, quæ ſententiam obtinuit, præſtetur. Ne vero occaſio detur Reviſionem petenti, per Diſputationes ſuper ſufficientia Cautionis executionem per indirectum ſuſpendendi, certa norma præſcribitur ibidem, quomodo Camera in arbitrio de ſufficientia Cautionis procedere debeat. Hæc etiamſi obſervetur, non poterit tamen non ſenſibile & non contemnendum temporis ſpatium, ad eandem requiri.

Th. 154. Poſtquam ergo Autor d. §. dict. Receſſus, etiam ad Conſilium Aulicum applicare voluit, (quod modo rejecimus;) ſenſit, cauſæ cujus patrocinium agit, valde obeſſe, quæ ibidem

Digitized by Google

ibidem de modo arbitrandi ſup● Cautione ſtatuuntur. Inde illi hic paragraphus natus eſt.

Th. 155. Hanc objectionem, ut Autor tollat, putat ſufficere, ſi aſſerat, *determinationem Cautionis interponendæ Judicii Cameralis arbitrio ibidem relinqui, ac ſimile arbitrium poſtea Judicio Aulico ex rationis æqualitate vindicat.*

Th. 156. Nos, uti iſtam æqualitatis rationem non admittimus, per modo dicta: ita ſi eadem foret admittenda, nihil hoc Autori prodeſſet, cum arbitrium Cameræ in dicto §. Rec. noviſſ. non ſit liberum, ſed multis modis, & certo caſu etiam ad Directoria Circulorum reſtrictum. Quæ omnia antequam legitime expendantur, neceſſe eſt, per notabile temporis intervallum executionem ſuſpendi debere.

Th. 157. *Judex,* qui ſecundum Imperii Leges judicat, non opus habet *vigilantia, ne periculum indemniſationis incurrat*; At, qui leges Imperii evidentibus nullitatibus vult eludere, incurrit majus periculum turbatæ pacis publicæ.

Th. 158. Non ſimpliciter verum eſt, quod *Cautionis ſufficientia expeditior ſit, quæ ab Electore, Principe, vel Statu Imperii, bonis abunde inſtructo, præſtanda eſt.* Notum enim erit Autori ex primis juris principiis, quod ſufficientia cautionis non ſaltem æſtimetur ex eo, utrum fidejuſſor ſit locuples, ſed an etiam facile conveniri poſſit. At, quo potentior eſt Imperii Status, eo difficilior eſſe ſolet facultas eum conveniendi.

§. XXV. Executionem non ſuſpendi, quamvis pars victa ad aliud judicium, vel ad Comitia provocârit.

Th. 159. Ad regulam pertinet, quod *ſententiarum executiones, quamvis Principatum, vel Comitatum Imperii concernant, ne quidem ex eo capite impediri poſſent, quod Electorum, Principum & Statuum ſuffragiis ſuffultæ non ſint, quia Electorum & Principum quorundam conſultatio in Inſtrum. Pacis Art. 5. §. quoad Proceſſum, antepen. Imperatoris arbitrio relicta eſt.* Quod ſi vero ſententia, pariter & executio evidentibus nullitatibus laborent, nemo erit,

 arbi-

Digitized by Google

arbitror, qui negaverit, Imperatorem laudabiliter facturum, ſi Electorum & Principum quorundam conſultationem executioni ejusmodi præmittat, vel ſaltem non repudiet.

Th. 160. Si *in illis ſententiis Imperator conſultationem Principum executioni præmittere debet, quibus Principatus, vel Comitatus alicui omnimodo abjudicatur*, falſum eſt, *ab iſtis ſententiis longe eſſe illas, quibus tantum poſſeſſio interim definitur, diſcuſſio autem Dominii, aliorumque jurium, in petitorio reſervata manet*, præprimis, ſi pars in poſſeſſorio obtinens inſuper ſub- & obreptive, vel nulliter, inveſtituram de illo Ducatu, aut Comitatu impetret.

Th. 161. Porro, quamvis regulariter *executionibus prædimenta non objiciant, provocationes ad Comitia, nec iis ſoleat deferri, cum Comitia publicis negotiis, Dicaſteria autem litibus particularibus decidendis deſtinata ſint; & nullus alias provocationum finis eſſet, ſed Comitia proceſſibus obruerentur, ſi hac via extravagandi non obſtrueretur:* nihil tamen hæc obſervatio ad rem præſentem pertinet, & haud dubie licita erit provocatio ad Comitia, ſi ſententiæ & executiones Judicii Aulici accuſentur evidentium & inſanabilium Nullitatum.

Th. 162. Idem dicendum de obſervatione ſequente, *quod etſi hac via aperta eſſet, libido litigandi tamen, nec in Comitiis, ſatiari poſſet, ſed ne per mille quidem inſtantias perveniret, ubi quieſceret, niſi ſententiam obtineret, qualem philautia dictaret.* Neque enim poterunt ſine aperta contumelia & injuria Sereniſſimi & Potentiſſimi Directores Circulorum inculpari, quod jura, per Leges Imperii ipſis aperte indulta, tuentes, libidine litigandi & philavtia laborent.

Th. 163. Eſto etiam: *quod æquiſſimus Judex non ſemper pronunciare poſſit, quod utrique parti litigantium gratum eſſet, & quod ne Jupiter quidem omnibus placeat*, propterea tamen dici nequit, Directores Circulorum petere, *ut cœlum ruat*, ſi inſanabilium nullitatum annullationem humillime petunt.

Th. 164. Utique nemo *Jus, vel autoritatem habet, S. Caſ. Majeſtati inhibendi, ne ſententias ſuas exequendo jus & juſtitiam adminiſtret, ad quod tamen juramenti vinculo obligata eſt.* Sed, an putat Autor, per Sententias, altera parte non audita latas, & per

execu-

executionem nondum publicata Sententia, in præjudicium Directorum Circulorum, perſonæ inhabili commiſſam, jus & juſtitiam adminiſtrari? aut, annon putat, S. Cæſ. Majeſtatem juramento adſtringi, coërcendi pruritum turbandi quietem Imperii, in illis, qui talia conſilia ſuppeditant?

Th. 165. Si executio nondum publicata Sententia recuſetur, non poteſt dici, quod *nimis ſero & poſt amiſſam victoriam* id fiat.

Th. 166. Denique nec novum, aut inauditum eſt, quod *judicium, a parte etiam agnitum & imploratum, recuſetur, etſi ejus recuſationem illa pars poſt rem judicatam adverſario non permiſiſſet, ſi contigiſſet, Sententiam pro ſe excidiſſe.* Id enim regulariter receptum eſt, in cauſis evidentis Nullitatis, v. g. ſi adverſus pupillum indefenſum ſententia lata ſit.

§. XXVI. Ut nova judiciorum forma introducatur, executiones ſiſti non expedit.

Th. 167. Ita quidem eſt: *Judicii forma, quæ omnibus nunquam non placere poſſit, in hac imperfectione cum Rep. Platonica optari, non ſperari poteſt.* De eo tamen vellemus nos ab Autore informari, an in Rep. Platonica Sententiæ latæ fuiſſent altera parte non ſufficienter audita & publicatæ demum poſt executionem?

Th. 167. *Satis eſt* utique, *interim eam, quæ obtinet, & diu obtinuit, formam judicii agnoſcere ſine conceptu, quam licentiam uſurpare,* Leges Imperii *eludendi & aliam judicii formam adſtruendi, unde Remp. mox in Anarchiam degenerare neceſſe eſſet, quod ſingulis atque univerſis gravius longeque periculoſius foret, quam ſi* Legibus Imperii *vigor, prout hoc tempore ab antiquo receptus eſt, inconcuſſus a ſingulis relinqueretur.* Sed quid ea Directoribus Circuli occinit noſter? Illis canat, pro quibus calamum ſuſcepit. An enim ullo tempore antiquo, pariter & novo, auditum fuit, Sententiam ipſo jure nullam poſt executionem demum publicari?

Digitized by Google

Th. 169. *Leges & Conſuetudines Imperii & iis ſuperſtructa judicia reformare, S. Caſ. Majeſtatis & Comitiorum, non cujusque Circuli, vel partis, operatio eſt.* Bene hæc omnia, ſi modo addidiſſet Autor, eam operationem nec eſſe quorundam paucorum Conſiliariorum Aulicorum, illicitis affectibus palpabiliter indulgentium. An enim unquam Directores Circulorum operationem iſtam prætenderunt?

Th. 170. Infamis eſt aſſertio, & in Status Imperii Sereniſſimos maxime injuria, *quod in Comitiis aliquando tentatum fuerit,* ut *invictiſſimus Imperator de Juriſdictione Majeſtati ſuæ, ab Imperio concredita, in majorem rerum confuſionem ad hujus, vel illius, conatus refractarios, tantum remittat, ac judicata ſua Directoriorum Circularium cenſuræ ſubjiciat.*

Th. 171. Par injuria eſt, de *Directoribus Circulorum* aſſerere, quod *talia extorquere intendant.*

Th. 172. *Ad CONSVETUDINEM mutandam, non ſatis eſt contra niti, quod nil, niſi Judicis contemptum & periculoſum exemplum poſt ſe relinquere poſſet, Judicis indignationem concitaret, & ad tuendam autoritatem ſuam, ipſum volentem nolentem adigeret, a quibus omnino abhorrendum eſt omnibus, qui Remp. turbare abominantur, quod cujusvis fidelis eſt Civis.* Ita Autor! Sed quid inde?

Th. 173. An Directores Circulorum contra conſuetudinem niti voluerunt, & an ullus ſanæ mentis homo ſibi perſuaderet, conſuetudinem Imperii eſſe: Præterire Directores Circulorum in executione, ferre Sententias parte nondum audita, eas exequi ante publicationem, &c.

Th. 174. Igitur grave non feret, quod paucis ejus verba mutemus: Ad LEGES IMPERII mutandas, non ſatis eſt contra niti, quod nil, niſi STATUUM IMPERII contemptum, & periculoſum exemplum poſt ſe relinquere poſſet, SEREN. & POTENT. STATUUM indignationem concitaret, & ad tuendam autoritatem ſuam, ipſos volentes nolentes adigeret, a quibus omnino abhorrendum eſt omnibus, qui Remp. turbare abominantur, quod cujusvis fidelis eſt CONSILIARII. Quid videtur Autori de hac parodia & de ejus applicatione, quam ipſimet relin-

relinquimus? Ergo diſcat, aliud eſſe, multa dicendo. nihil dicere; aliud, pauca dicendo, dicere multa.

§. XX. Concluſio præſentis Diſſertationis.

Th. 175. Poſſemus ſimili parodia verſiculum primum hujus §. facile adverſus ipſum Autorem retorquere. Sed ſufficiat præcedens. Non poſſumus tamen non ſatis mirari impudentiam Autoris, dum ex Inſtrumento Pacis Art. VII. §. 7. *verba*, ut putat, *adamantina*, in fine addere voluit, *quod nulli Statuum Imperii liceat jus ſuum vi, vel armis, ſine crimine fracta pacis perſequi*, quaſi hoc §. non in ſpecie diſponatur, de interdicta vindicatione juris ſui per inſtrumentum Pacis tranſacti, aut poſtea (in executione videlicet) incidentis, quod oſtendunt §§. præcedentes, 3, 4, 5, 6, juncto Art. VIII. §. Gaudeant. 2. Aut, quaſi ab illo tempore plurimi publici actus non oſtenderint, hanc interpretationem conſuetudine eſſe receptam, ſi forte ea verbis & menti d. §. 7. non exacte reſpondeat.

Th. 176. Vel ideo autem pudor detinere debuiſſet Autorem, ne iſta arma adamantina adverſus Directores Circuli eſſe putaret, cum immediate ſubſequentia verba d. §. 7. quæ jubent, executiones fieri debere, prout Imperii Leges de exequendis Sententiis conſtituunt, facile oſtendant, ſaltem illorum armorum eſſe vim ſtramineam.

Th. 177. Vult equidem Autor, pudorem hunc evitare, diſtinctione *inter Leges Imperii ſcriptas, & non ſcriptas*; Sed præterquam, quod modo oſtenderimus Th. 171. 172. præteritionem Directorum Circuli, pro conſuetudine venditari non poſſe, & nullus unquam Autorum ſtatuerit, conſuetudinem uno facto introduci, tentabimus, an per ſubſequentem §. 8. d. Art. XVII. ruborem Autori excutere valeamus.

Th. 178. Ut etiam, inquit, Pax publica tanto melius conſervari poſſit, redintegrentur Circuli, & ſtatim ac undecunque turbarum, vel motuum, aliqua initia apparent, obſerventur ea,

Digitized by Google

ea, quæ in Conſtitutionibus Imperii de pacis publicæ EXECUTIONE & conſervatione diſpoſita ſunt. Videt Autor, conſtitutionum hic fieri mentionem, non conſvetudinum Imperii.

Th. 181. Ita finimus, & quemadmodum in conſcribendis hiſce theſibus unica noſtra intentio fuit monſtrare, quod Autor id, quod probare volebat, non probaverit, ſed ſtatum controverſiæ ubique mutaverit, ex erroneis præmiſſis falſas concluſiones deduxerit, contradictiones cumulaverit & perverſis explicationibus Legum fundamentalium, contumelioſis item loquendi formulis, jura Sereniſſimorum & Potentiſſimorum Directorum & Ducum Circuli ſugillaverit, & prorſus eliminare ſtuduerit: ita publice repetimus, nos eo ipſo ſummis juribus, quibus ex pactis publicis gaudet S. Cæſarea Majeſtas, nihil detrahere voluiſſe. Submiſſiſſima devotione Excelſum Imperii caput. Dominum noſtrum Clementiſſimum, omni tempore veneramur, & nihil magis optamus, quam, ut concordia inter Auguſtiſſimum Imperatorem & Sereniſſimos atque Potentiſſimos Imperii Status, per tot publicas transactiones ſtabilita, indies majora incrementa capiat, nec alterutra pars hominibus, amorem illum turbare volentibus, aures præbeat.

COROLLARIUM.

CHriſtianos, qui vere ſunt, vel eſſe dicuntur, non decet, ut diſſentientibus in Religione quiete degentibus, nihilque tentantibus turbulentum, legibusque contrarium, audeant manus inferre, religionis autoritate abuſi, *l. 6. C. de Pagan. & Sacrif. & Templ.*

S. D. G.

(o)

BIBLIOTECA NAZ. ROMA

Digitized by Google